

Basis uden overbygning –

(Den Rytmiske Aftenskole, 2)

af Hanne Tofte Jespersen

pioner *-en, -er* [-ne'r] (fr. *pionnier*, af *pion* fodsoldat, infanterist, ofr. *peon*, af lat. *pe'donem* akk. af '*pedo* fodsoldat, af *pes*, gen. '*pedis* fod) soldat af ingeniørtropperne som går forud for hæren og gør marchturen farbar med broslagning o.l.; . . .

(Citeret efter Gyldendals Fremmedordbog).

Nogle af fodsoldaterne, når det gælder rytmisk musikundervisning i Danmark, har i høj grad været folkene på Den Rytmiske Aftenskole (DRA) i København. Skolen har siden 1978 stået som arrangør af undervisning på en række områder indenfor rytmisk musik. Det har udpræget været et arbejde, der skulle gøres helt fra grunden, og skolen har derfor på mange måder fungeret som »opsamlingsheat« i forhold til den mildt sagt mangelfulde dækning af rytmisk musik på uddannelsesområdet som helhed.

»DRA opstod i 1978 omkring lokale, rytmiske miljøer i København. Skolen var i sit udgangspunkt mere en tilfredsstillelse af lokale, afgrænsede behov for et *apparat*, som kunne skabe de økonomiske, lovmæssige muligheder for en finansiering af en fritidsundervisning«. (Således beskrives det i den betænkning vedrørende Videreuddannelse og Supplement for musikundervisere indenfor rytmisk musik, som DRA har udgivet sammen med Skolen for Rytmisk musik og Bevægelse i Århus. Beskrivelsen er dækkende for begge skoler). Man fandt i oprettelsen af en aftenskole under Fritidsloven et apparat, som umiddelbart var en passende ramme at arbejde under.

Det, der i første omgang var såre tilfredsstillende, skulle dog hurtigt vise sig at være såre problematisk. Årsagen lå og ligger stadig i sagen selv, nemlig i at skulle være igangsatte af undervisning i rytmisk musik. I modsætning til den klassiske musik, som forlængst også uddannelsesmæssigt er lagt i faste rammer, eksisterede der ingen overbygning til det basisarbejde, man med oprettelsen af en rytmisk aftenskole havde givet sig i kast med. Og denne overbygning mangler fortsat.

Succesens inderside eller bagsiden af medaljen

En yderst levende karakteristik af situationen kan hentes ud af førnævnte betæknings forord: »For begge skoler gjaldt det imidlertid, at man havde stukket hånden i en hveserede fuld af liv . . .« Dette liv har gentagne gange været ved at sprænge rammerne for fritidsundervisningen totalt. Efter at man de første år bestandigt forøgede mængden af tilbud, satser DRA som nævnt i artiklens 1. del nu på en stabilisering af de igangværende aktiviteter.

Problemet eller rettere problemerne skitseres således:

»1. I fritids- og basisundervisningen, hvor skolerne be-
fandt sig, blev der lynhurtigt overbefolket med elever, som
ønskede noget andet end fritidsundervisning. På grund af
den helt utilstrækkelige dækning i de to andre grupper af
undervisning – supplerende og højere – blev begge skoler
fyldt med folk, som gerne ville lære noget pædagogisk til
brug for undervisning. Da fritidsundervisningen er for folk,
som har lyst til at lære noget for fornøjelsens skyld og ikke
skal anvende dette erhvervsmæssigt, er dette selvfølgelig
en uacceptabel situation. Begge skoler har folkeskole- og
gymnasielærere, AM-studerende, musiklærere ved de
højere læreranstalter gående som elever i en fritidsunder-
visning.

2. Ved rekrutteringen af de to skolars lærere var det svært at
finde kvalificerede rytmiske undervisere, som samtidig
havde de pædagogiske kvalifikationer. Med andre ord:
Skolerne ansatte en del rytmiske musikere, som havde den
rytmiske musik inde under huden – men som ikke havde
haft mulighed for at erhverve sig den pædagogiske side.
Resultatet blev, at man fra kommunerne »klistrede« et
AVG-kursus ¹⁾ på alle disse mennesker«.

(Fra Betænkning vedr. Videreuddannelse og Supplement
f. . .)

¹⁾ AVG-kursus = Alment Voksenpædagogisk Grundkursus.

Løsningen må altså findes ved at sætte ind der, hvor problemerne grundlæggende findes, nemlig i uddannelsen af musikundervisere. Det niveau, som DRA udover sin egen fritids- eller basisundervisning har engageret sig på, er den såkaldte supplerende og videregående undervisning. Hermed menes altså supplement for folk, som allerede fungerer som musikundervisere. Det er i forhold til dette mangfoldige område, den omtalte betænkning søger at opstille nogle rammer for og forslag til egentlig meriterende kurser (og ikke blot en forsmag i form af et weekendkursus i ny og næ).

Behovet for supplerende kurser vil være til stede, så længe der ikke eksisterer en egentlig kompetencegivende uddannelse indenfor rytmisk musik.

Et Rytmisk Konservatorium?

Med andre ord er vi ved den manglende overbygning, det hele drejer sig om (hvis man da kan dreje sig om noget, der ikke er der . . .), en såkaldt »højere, rytmisk uddannelse«. Et Rytmisk Konservatorium er det blevet kaldt. Dette spørgsmål i debatten er ved at tage form som et ønske om at etablere en uddannelse af *pædagoger*, hvis fag er rytmisk musik. Vigtigt er det at pointere, at det, man arbejder på at få op at stå, er en pædagogisk uddannelse. Og *man* er i den forbindelse bl.a. DRA, som via RMU (Samrådet f. tilrettelæggelse af Rytmisk Musikundervisning i Danmark) tager del i den debat, der lægger op til etablering af en sådan uddannelse.

Tilsyneladende skal det forberedende arbejde ske i (endnu) et udvalg under Kulturministeriet (som i forbindelse med revisionen af Musikloven allerede har haft nedsat et udvalg, der havde til opgave at udarbejde en betænkning om en højere rytmisk uddannelse. Dette udvalgsarbejde fik i denne omgang ikke særlig megen indflydelse på lovrevisionsarbejdet, eftersom folketingets kulturudvalg ikke kendte den af udvalget udarbejdede betænkning . . .). Men nu prøver man altså

igen, denne gang med henblik på etablering af en pædagogisk uddannelse. Udvalget var ved redaktionens slutning ikke officielt nedsat.

En sådan højere uddannelse skal udfylde det iøjenfaldende »hul« i systemet og sikre fremskaffelsen af kvalificerede lærere til den undervisning, der så tydeligvis er behov for.

Et af de vigtigste kendetegn for DRA er dens tætte forbindelse til det øvrige (rytmiske) musikmiljø, som skolen er en del af. Deraf udspringer også den tanke, at en uddannelsesmæssig overbygning til fritidsundervisningen i basis skal forblive i miljøet og derfor have lokalfællesskab med de eksisterende rytmiske aftenskoler.

Med andre ord, man ønsker klart at bevare et tilhørsforhold til et levende musikmiljø. Og har samtidig erkendt behovet for en »central« uddannelse; med lederen af DRA, Flemming Madsens ord: »Du er nødt til at have et sted, hvor ideer, pædagogik og metodik kan formes, og det former sig altså ikke hjemme i stuelejligheden«.

De spørgsmål, som herefter bliver de interessante, er, hvilket indhold denne pædagogik og metodik får. Eller med andre ord, kommer den alternative karakter, som en sådan uddannelse formelt er forsynet med, til at slå igennem indholdsmæssigt og i givet fald hvor? Det er blandt andet et spørgsmål om bredde i uddannelsen, ikke forstået som stilistisk eller genremæssig bredde, men i en »bredere« forstand. Skal den nye rytmiske musikpædagog være en fornyet udgave af den klassiske spillelærers til-den-store-kunst-indviede gestalt, denne gang som swingende rytmedoktor med kropslig appeal? Eller skal hun også i sin uddannelse erhverve nogle forudsætninger for en selvforståelse, der rækker udover lige de rammer, som musikken i sig selv sætter? En selvforståelse, som sætter een i stand til at arbejde med ens egen funktion som pædagog og musiker og have dette aspekt med i formidlingen.

Det er egentlig først her, det bliver interessant at diskutere, om vi overhovedet skal have den uddannelse.